

[Bertel Dahlgaard.]

Den 1. November 1945 ophævedes saa Arbejds- og Forligsnævnet, men Haabet om, at det vilde være muligt i Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer at bringe foreliggende Uoverensstemmelser ud af Verden gennem Forhandling, gik, som jeg har nævnt, ikke i Opfyldelse. Af de Forhandlinger, som har været ført om disse sidste Love vedrørende Statens Indgreb i Arbejdskonflikter, fremgaar, at der er to Ting, som detsynes, alle Partier heri Tinget erkender, for det første, at Arbejdskonflikter i givet Tilfælde kan true saa store Samfundsinteresser, at det baade er Statens Ret og Pligt at bringe dem til Afslutning, og for det andet, at det af Forlignsinstitutionen udarbejdede Mæglingforslag ikke i Almindelighed kan forventes at afgive et rationelt Grundlag for Statens Afgørelse af en Konflikt, idet Forlignsinstitutionens Opgave i Henhold til Loven jo ikke er at stille de Forslag, som i og for sig er mest sagligt begrundede under Hensyn til, hvad Retfærdigheden byder, eller under Hensyn til, hvad Produktionens Vilkaar tilsiger, men Forlignsinstitutionen skal alene tilstræbe at fremsætte Forslag, der under de givne Omstændigheder har Mulighed for at opnaa begge Parter Tilslutning. Efter denne Erkendelse maa det synes aabenbart, at den nuværende Situation ikke er holdbar, hvor enhver stor Konflikt møder Samfundet uforberedt og Karakteren af Statens Indgreb derfor faar Tilfældighedens Præg, ligesom det fra alle Sider indrømmes, at Afgørelsen træffes paa et irrationelt Grundlag.

Jeg vil gerne understrege, at det Lovforslag, jeg her forelægger, bygger paa den Opfattelse, at Overenskomsterne mellem Arbejdere og Arbejdsgivere som Hovedregel maa hvile paa den frie Aftale mellem Parterne, og at det er af den største samfundsmæssige Værdi, at Arbejdere og Arbejdsgivere gennem Forhandling kan naa frem til en Afgørelse vedrørende Løn og Arbejdsvilkaar, som sikrer Arbejdere og Funktionærer en retfærdig Andel af Produktionens Udbytte. Under en rolig fremadskridende økonomisk Udvikling vil vi da ogsaa anse det for sandsynligt, at den overvejende Del af disse Afgørelser fremtidig vil kunne naas gennem en saadan fri Forhandling. Men lige saa sikkert er det, at der i kommende Tider vil indtræffe Tilfælde, hvor der ikke opnaas et Resultat gennem Forhandling, og hvor en Afgørelse gennem en langvarig Arbejdskamp vil angribe selve Samfundets Velfærd. Her gaar Forslaget da ud fra den Betragtning, at i saa Tilfælde kan en Afgørelse ikke

bestemmes af, hvem der kan holde længst ud i en Arbejdskamp, men staaende over for en saadan Situation, hvor Organisationerne har svigtet og ikke har formaaet at løse de Opgaver, deres Stilling i Samfundet forpligter dem til, maa Regeringen og Folkerepræsentationen, som har Ansvar for det fælles Samfunds Velfærd, afværge Ulykkerne og drage Omsorg for en af uvildige Mænd paa Ret og Billighed bygget Afgørelse. Det foreslaas da i Lovforslagets § 2, at der oprettes en Voldgiftsret, som er rede til at træde i Funktion, naar en Situation af forannævnte Art indtræder. Denne Ret foreslaas sammensat paa en saadan Maade, at den baade omfatter en ligelig Repræsentation for de Parter, Sagen angaar, og et Antal Medlemmer, som kan ventes at sidde inde med de bedste Betingelser for at dømme sagligt og retsindigt og med Vilje til Upartiskhed. Til Formand for Retten foreslaas Formanden for Den faste Voldgiftsret. Samtidig foreslaas det, at Den faste Voldgiftsret udpeger 2 Medlemmer med nationaløkonomisk og juridisk Indsigt. Saa fremt Valget af disse 2 Medlemmer ikke tiltrædes af et Flertal blandt de af den faste Voldgiftsrets Medlemmer, der er valgt af Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, udpeges de 2 Medlemmer af Den faste Voldgiftsrets Formandsskab. Reglerne for disse 2 Medlemmers Udpegning indeholder altsaa en Opfordring til de i Den faste Voldgiftsret siddende Repræsentanter for de faglige Organisationer om at naa til Enighed om dette Valg paa samme Maade, som Organisationernes Repræsentanter hidtil er enedes om at vælge Den faste Voldgiftsrets Formand. Endelig tiltrædes Voldgiftsretten af 2 Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening og 2 Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund. Medens de 5 af de her foreslaaede Voldgiftsretsmedlemmer vælges for eet Aar ad Gangen, foreslaas det, at de 2 af Organisationerne udpegede Medlemmer vælges for hver enkelt Sag, saa at det sikres, at Personer med specielt Kendskab til netop den paagældende Sag faar Sæde i Retten.

I Lovforslagets § 1 fastslaas det, at Voldgiftsretten kun træder i Funktion, naar Arbejdskonflikten er af en saadan Karakter, at Statsministeren skønner, den vil udsætte meget omfattende Samfundsinteresser for Fare, og han til denne Opfattelse kan faa Tilslutning af Folketinget. Der er herigennem skabt Sikkerhed for, at de afgørende politiske Myndigheder er rede til at tage Ansvar for Sagens Afgørelse ved Voldgift.

Konkrete Direktiver for Voldgiftsret-